

מתן

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

חזקת הבתים – דף מספר 20

בס"ד, ט"ז באדר תשס"ד.

השותפין אין להם חזקה

א. המשנה מב.

1. לימדו את המשנה מב..
2. עימדו על העיקרון ההלכתי של משנה זו.
3. עיינו במשנה שבועות פ"ז מ"ח. (להרחבה – תוספתא ב"ב פ"ב ה"ה. בזיקה לאיזו משנה נשנתה הברייתא בתוספתא? ראו תוכ"פ לב"ב עמ' 346 לשר' 11, 12).
4. ראו ברשב"ם ד"ה שותפין את שאלת הנוסח במשנה.
5. כבר הערנו על שאלת הזיקה בין חזקת ג"ש ובין חזקת קניין.

ב. שותף אין לו חזקה

1. לימדו את סוגיית הגמרא מב: עד "למחר" (מג:).
2. עימדו על מבנה הסוגייה. איזו שאלה ראשונית מעסיקה את הסוגייה, ולאילו שאלות הדיון מתגלגל?
3. אבוה דשמואל ולוי:
 - מהי השאלה המרכזית בסוגייה ביחס לחזקה לשותף?
 - תד"ה אבל שותף.
4. שותף כיוורד ברשות:
 - ראו את הסוגייה ב"מ קא., אליה מפנה הרשב"ם בד"ה לומר שנוטל.
 - להרחבה - על שבח המגיע לכתפים יש דיון רחב בראשונים, ראו תד"ה שבח.
5. להרחבה – דיון רחב על נוסח המשנה ועל סוגייתנו במבוא לנוסח המשנה עמ' 217-220.

ג. ומעידין זה לזה

1. מדוע ננקט לשון סילוק ביחס לשותפות? מהו חסרונה? ראו את פירוש הרשב"ם.
2. תחלתו וסופו בכשרות:
 - מג. תד"ה וליסלקו.
 - ר"י מיגאש ד"ה ומעידין זה לזה.
 - רמב"ן ד"ה ואמאי ליסלקו.
3. מה הופך אדם לנוגע בעדות? האם רק רווח ממוני? ראו תד"ה מפני. (להרחבה – שיעורי הרא"ל על בבא מציעא השואל, עמ' 98-99).

בבא בתרא מב: - כתב יד המבורג 165

מתני' האומנין והאריסין וכו' (מב ע"ב)

אבוה דשמואל ולוי תנו: שותף אין לו חזקה וכל שכן אומן,

שמואל תני: אומן אין לו חזקה אבל שותף יש לו חזקה,

ואזדא שמואל לטעמיה,

דאמ' שמואל: השותפין מחזיקין זה על זה ומעידין זה על זה ונעשין שומרי שכר זה על זה.

מתן

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

חזקת הבתים – דף מספר 20

בס"ד, ט"ז באדר תשס"ד.

- רמי ליה רבא לרב יהודה במעצרתא דבי בר חבו: מי אמ' שמואל שותף יש לו חזקה, והאמ' שמואל שותף כיורד ברשות דמי, לאו למימרא דאין לו חזקה? קשיא!
הא דנחית לכולה והא דנחית לפלגא.
אמרי לה להאי גיסא ואמרי לה להאי גיסא. (ואיבע' אימ')
[רב? זנא א' ?] אידי ואידי דנחית לכולה, ולא קשיא הא דאית בה דין חלוקה והא דלית בה דין חלוקה.
- 10
- גופה אמ' שמואל שותף כיורד ברשות דמי.
מאי קמ"ל? שותף אין לו חזקה, ונימא שותף אין לו חזקה!
אמ' רב נחמן אמ' רבה בר אבוה: לומר שנוטל בשבח המגיע לכתפים, (ו)משדה שאינה עשויה ליטע כשדה העשויה ליטע.
- 15
- ומעידין זה על זה (מג ע"א)
אמאי, נוגעין בעדותן הן!
הכא במאי עסיקי? דכת' ליה דין ודברים אין לי על שדה זו.
וכי כתב ליה, מאי הוי?
והתניא: האומ' לחברו דין ודברים אין לי על שדה זו וידי מסולקות ממנה לא אמ' כלום.
הכא במאי עסיקין, בשקנו מידו.
וכי קנו מידו, מאי הוי? והלא מעמידה בפני בעל חובו!
ואמ' רבין בר שמואל משמיה דשמואל: המוכר שדהו שלא באחריות אין מעיד עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו.
הכא במאי עסיקין, דקביל עליה אחריות.
אחריות דמאן?
אילימא דעלמא, כל שכן דניחא ליה!
אלא אחריות דאתי מחמתיה.
וכי מסלק נפשיה מי מסתלק?
והתניא: בני העיר שנגנב ספר תורה שלהן, אין דנין בדייני אותה העיר, ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר.
ואמאי? ליסתלקו בתרי מיניהו ונדינוהו!
שאני ספר תורה, דלשמיעה עביד.
תא שמע: האומ' תנו מנה לבני עירי אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר.
אמאי? הכא נמי ליסתלקו בתרי מיניהו ונדינוהו?
הכא נמי בספר תורה.
תא שמע: האומ' תנו מנה ל {בני} {עניי} עירי אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראייה מאנשי אותה העיר.
ותסברה עניי שקלי, דייני מיפסלי?
אלא אימא אין דנין בדייני {עניי} אותה העיר, ואמאי? ליסתלקו בתרי מיניהו ונדינוהו!
הכא נמי בספר תורה, ואמאי קרי להו עניים? הכל עניים הם אצל ספר תורה.
ואיבע' אימ', לעולם עניים ממש, והכא במאי עסיקין דרמו עליהו.
היכי דמי?
אי דקיץ להו, ליתבו תרי מיניהו מאי דקיץ להו, ולידינוהו?
דלא קיץ להו.
ואיבע' אימ' לעולם דקיץ להו, וניחא להו כיון דרווח רווח.
- 20
- 25
- 30
- 35
- 40
- 45
- 50
- 55
- ונעשין שומרי שכר זה לזה (מג ע"ב)
ואמאי, שמירה בבעלים היא?
אמ' רב פפא: דאמ' ליה שמור לי היום ואשמור לך למחר,
וכדתניא:
שמור לי היום ואשמור לך למחר,
השאלני ואשמור לך,
שמור לי ואשאלך,
כולן נעשין שומרי שכר זה לזה.